

HTML

3. deo

dr Suzana Marković, dipl.ing. el.
suzana.markovic@vps.ns.ac.rs

PRAVLJENJE UREĐENIH LISTA

- ▶ U uređenim listama web sadržaj se organizuje po abecednom ili numeričkom redosledu
- ▶ Elementi uređene liste postavljaju se između početne i završne oznake `<ol></ol>`, a svaki element nalazi se u okviru oznaka `<li></li>`

Primer 1.

```
<html>
<head>
  <title> Primer uredene liste </title>
</head>
<body>
  <h2> Spisak za kupovinu</h2>
  <ol>
    <li> Voće</li>
    <li> Povrće</li>
    <li> Mlečni proizvodi</li>
    <li> Kozmetika</li>
  </ol>
</body>
</html>
```

UREĐENE LISTE

- Čitač veća podrazumevano prikazuje arapske brojeve (1,2,3,...) ispred svakog elementa i to tako što prvi element numerise jedinicom
- Atribut *type* postavljen u početnu oznaku omogućava korišćenje slova ili rimskih brojeva:
  - `<ol type="1">` - prikazuje elemente koristeći arapske brojeve (podrazumevano)
  - `<ol type="a">` - prikazuje elemente koristeći mala slova
  - `<ol type="A">` - prikazuje elemente koristeći velika slova
  - `<ol type="i">` - prikazuje elemente koristeći rimske brojeve malim slovima
  - `<ol type="I">` - prikazuje elemente koristeći rimske brojeve velikim slovima

UREĐENE LISTE

- ▶ Atribut *start* omogućava početak liste različit od broja jedan (ili abecedno slovo različito od a)
- ▶ `<ol type="1" start="5">` lista će početi od broja 5
- ▶ `<ol type="a" start="5">` lista će početi od slova e, jer je to peto slovo abecede

Primer 2.

```
<html>
<head>
  <title> Primer uredene liste </title>
</head>
<body>
  <h2> Spisak za kupovinu </h2>
  <ol type="a" start="5">
    <li> Voće</li>
    <li> Povrće</li>
    <li> Mlečni proizvodi</li>
    <li> Kozmetika</li>
  </ol>
</body>
</html>
```

NEUREĐENE LISTE

- U neuređenim listama koriste se simboli da bi se označio svaki element liste – pružaju mogućnost grupisanja tekstualnih elemenata kad redosled nije bitan
- Elementi neuređene liste postavljaju se između početne i završne oznake `<ul></ul>`, a svaki elemenat nalazi se u okviru oznaka `<li></li>`
- Čitač će podrazumevano prikazati punu crnu tačku (•) ispred svakog elementa

Primer 3.

```
<html>
<head>
  <title> Primer neuredene liste </title>
</head>
<body>
  <h2> Spisak za kupovinu </h2>
  <ul>
    <li> Voće</li>
    <li> Povrće</li>
    <li> Mlečni proizvodi</li>
    <li> Kozmetika</li>
  </ul>
</body>
</html>
```


NEUREĐENE LISTE

- Atribut ***type*** postavljen u početnu oznaku omogućava korišćenje drugačijih oznaka elemenata neuređene liste:
- **`<ul type="disc">`** - Prikazuje elemente koristeći punu crnu tačku (podrazumevano)
- **`<ul type="square">`** - prikazuje elemente koristeći kvadrat crnih ivica
- **`<ul type="circle">`** - prikazuje elemente koristeći crnu kružnicu (tj. obris kruga)

UGNJEŽĐENE LISTE

- ▶ Ugnježdene liste mogu biti uređene ili neuređene
- ▶ Nastaju umetanjem oznaka ugnježdene liste unutar skupa početnih i završnih oznaka spoljašnje liste
- ▶ Redosled uređene liste određujemo parametrom **reversed**.
- ▶ Ako se parametar navede, podrazumevaće se da se numeracija stavki navodi u opadajućem redosledu - od poslednje do prve.

Primer 4.

```
<html>
<head>
  <title> Primer ugnježdene liste </title>
</head>
<body>
  <h2> Spisak za kupovinu</h2>
  <ol reversed>
    <li> Voće</li>
      <ol type="a">
        <li> Jabuke</li>
        <li> Limun</li>
        <li> Mandarine</li>
      </ol>
    <li> Povrće</li>
    <li> Mlečni proizvodi</li>
      <ol type="a">
        <li> Jogurt</li>
        <li> Sir</li>
        <li> Maslac</li>
      </ol>
    <li> Kozmetika</li>
  </ol>
</body></html>
```

A dark teal vertical bar is on the left side of the slide. A light purple arrow points to the right from the top of this bar.

Upotreba elementa **pre**

`<pre>`

Lista:

1. Stavka jedan
2. Stavka dva
3. Stavka tri
4. Stavka cetiri
5. Stavka pet

`</pre>`

Pravljenje lista definicije

- Definicione liste se kao HTML elementi retko koriste.
- Pored osnovnog otvarajućeg `<dl>` i zatvarajućeg `</dl>` taga, unutar njih se nalaze još dva taga zadužena za **ime pojma** - `<dt>` i tag zadužen za **objašnjenje pojma** - `<dd>`.
  - `<dt></dt>` - početna i završna oznaka termina koji treba da bude opisan ili definisan
  - `<dd></dd>` - početna i završna oznaka opisa (definicije) – označava jedan ili više pasusa uvučenog opisnog teksta

Primer 5.

```
<dl>
<dt>Ime pojma 1</dt>
<dd>Definicija 1</dd>
<dt>Ime pojma 2</dt>
<dd>Definicija 2</dd>
<dt>Ime pojma 3</dt>
<dd>Definicija 3</dd>
...
</dl>
```

```
<dl>
  <dt>[termin]</dt>
  <dd>[definicija]</dd>
  ...
</dl>
```

Dodavanje slika na veb stranicu

- ▶ Slike se na veb stranicu postavljaju korišćenjem oznake `<img>`, iza koje sledi atribut *src* koji čitaču saopštava putanju do datoteke sa slikom.
- ▶ ``

Dodavanje slika na veb stranicu

- Postoji nekoliko atributa koji kontrolišu sliku u prozoru čitača:
  - **alt** – obezbeđuje rezervni tekst za čitač koji ne prikazuje slike ili one čiji su korisnici isključili opciju prikazivanja – obavezan atribut u html5
  - **height** i **width** – definišu veličinu slike koja se prikazuje u prozoru čitača – zadaje se u pikselima ili u procentima širine prozora veb čitača
  - **border** – zadaje u pikselima debljinu okvira koji čitač treba da nacrtá oko slike
    - Ako se slika koristi kao hiperveza, čitač će oko nje nacrtati okvir, pa se **preporučuje** da se atribut **border** postavlja na **nulu***

Menjanje poravnanja teksta i slike

- ▶ Čitač veća će podrazumevano prikazivati objekte HTML dokumenta redosledom kojim ih pronalazi – jedan za drugim sleva na desno, od vrha ka dnu
- ▶ Čitač će staviti objekat uz levu marginu stranice samo ako je već stigao do desne margine reda u kome je trenutno

Primer 6.

- Sledeći kod pokazuje redosled slika i teksta. Oznaka `<p>` govori čitaču da prikaže tekst koji prati sliku u redu ispod slike:

```
<html>
```

```
<head>
```

```
  <title> Primer slike i teksta </title>
```

```
</head>
```

```
<body>
```

```
  <img src=„../Slika.jpg" width="400" height="175"
  alt=„Zalazak sunca" border="3">
```

```
  <p> Ilustracija </p>
```

```
</body>
```

```
</html>
```

Korišćenje horizontalnih linija

- Organizovanje veb stranice – korišćenjem horizontalnih linija za odvajanje sadržaja različite vrste – tematska promena sadržaja
- Oznaka za unos horizontalne linije je **<hr>**
- Za definisanje izgleda atributa mogu se koristiti sledeći atributi (**NE podržava ih html5**)*:
  - **align** – horizontalno poravnanje linije
  - **noshade** – linija bez senčenja
  - **color** – boja linije
  - **size** - određuje debljinu horizontalne linije u pikselima
  - **width** - dužina linije u pikselima ili u procentima širine prozora veb čitača (na primer 50% čitač će nacrtati liniju dužine koja odgovara polovini širine ekrana)

Primer 7.

```
<html>
```

```
<head>
```

```
  <title> Horizontalne linije </title>
```

```
</head>
```

```
<body>
```

```
  <hr color="green">
```

```
  <hr width="20%" color="red" align="right">
```

```
  <hr width="100%" color="magenta">
```

```
  <hr width="50" size="5" color="cyan" align="left"  
nonshade>
```

```
  <hr width="500" color="purple" size="1">
```

```
</body>
```

```
</html>
```


Tag hr u html5

- ▶ U HTML5 `<hr>` je oznaka koja definiše tematsku pauzu.
- ▶ U HTML 4.01 `<hr>` je oznaka koja predstavlja horizontalno pravilo.
- ▶ `<hr>` oznaka može i dalje biti prikazana kao horizontalna linija u vizuelnim browser-ima, ali je sada definisana u semantičkim smislu, a ne u prezentacionom.
- ▶ Svi layout atributi su uklonjeni iz HTML5.
  - ▶ Koristite CSS umesto toga.

Dodavanje hipertekstualne veze na veb stranicu

- Hipertekstualna veza – reč ili grupa reči koje posetilac treba da pritisne da bi čitač veba preuzeo veb stranicu (ili drugu datoteku) sa veb servera
- Najčešće je hipertekstualna veza podvučen tekst – jedna boja se koristi za stranice koje još nisu posećene, a druga za već posećene stranice
- Za pravljenje hipertekstualne veze koriste se oznake

```
<a href=""></a>
```

Primer 8.

```
<html>
<head>  <title> Hipertekstualne veze
        </title></head>
<body>
<a href="D:\...\Primer 1.html">Pritisnite ovde da
  biste prešli na Primer1</a>
<p>Posetite <a
  href="http://www.Google.rs">Google!</a></p>
<p>Pošalji mi <a href="mailto:info@skola.rs"> mail!
  </a> </p>
<p>Posetite
  <a href="http://www.mona.rs/rs/proizvodi/zensko
  "> </a></p>
</body> </html>
```


Link u postojećem dokumentu

- ▶ ***Referenciranje na istoj strani*** – ovo je najkomplikovaniji način referenciranja jer uključuje kreiranje dva **a** taga. Prvi tag izgleda vrlo slično po strukturi već pomenutim slučajevima s tom razlikom što **href** atribut počinje znakom **#** koji označava da je link na koji želimo da odemo na istoj HTML strani.
- ▶ Ovde se ne radi o tome da će klikom na link biti učitana druga veb strana, već će praktično, klik na link izazvati skrolovanje sadržaja strane do mesta na kome se nalazi drugi **a** tag.

Link u postojećem dokumentu

- ▶ Sintaksa drugog taga je različita u odnosu na prethodno prikazanu. Razlika je u tome što taj **a** tag nema **href** atribut već umesto njega ima atribut **id**. Sintaksa oba taga je prikazana ispod.
- ▶ `<a id="link_na_istoj_strani"></a>` – ovaj kod je nevidljiv na strani, tj. ne prikazuje se nikakav tekst (vidite da između otvarajućeg i zatvarajućeg dela nema nikakvog sadržaja). Ovaj kod se umeće na mesto na koje želimo da pretraživač dođe skrolovanjem sadržaja kada se klikne na link prikazan ispod.
- ▶ `<a href="#link_na_istoj_strani">Link</a>` – klik na ovaj link inicira skrolovanje strane do mesta na kome se nalazi **a** tag sa atributom **id=link_na_istoj_strani**.

```
<a id="pocetak"></a> Linkovi  
<a href="#1">Naslov1</a><br>  
<a href="#2">Naslov2</a><br>  
<a href="#3">Naslov3</a><br>
```

```
<p>  
<a id="1"></a>  
<h1>Naslov1</h1>  
...
```

```
</p>  
<p>  
<a id="2"></a>  
<h1>Naslov2</h1>  
...
```

```
</p>  
<p>  
<a id="Naslov3"></a>  
...
```

```
</p>  
<a href="#pocetak">Povratak na pocetak</a>
```

<base> tag

- ▶ Kada na jednoj veb strani ima puno linkova sa istim apsolutnim putanjama, vrlo je praktično definisati base tag kako bi se izbegla ponavljanja pri definisanju linkova.
- ▶ Base tag je tag koji se smešta u head delu HTML koda, najbolje odmah ispod otvarajućeg head taga kako bi svi ostali tagovi mogli da ga koriste.

Primer 9

BEZ <base> taga

```
<a href="http://www.primer.rs/probnidirektorijum/strana1.html"
target="_blank">Strana1</a>
<a href="http://www.primer.rs/probnidirektorijum/strana2.html"
target="_blank">Strana2</a>
<a href="http://www.primer.rs/probnidirektorijum/strana3.html"
target="_blank">Strana3</a>
```

```
<html>
<head>
  <base href="http://www.primer.rs/probnidirektorijum/" target="_blank">
  <title>Naslov</title>
  <meta charset="UTF-8">
</head>
<body>
  <a href="Strana1.html">Strana1</a>
  <a href="Strana2.html">Strana2</a>
  <a href="Strana3.html">Strana3</a>
</body>
</html>
```

SA <base> tagom

Atribut target

<code>_blank</code>	Strana se otvara u novom prozoru ili tabu
<code>_self</code>	Učitava stranicu u istom okviru gde je i pokrenuti link
<code>_parent</code>	Otvora stranu u roditeljskom okviru
<code>_top</code>	Otvora stranu u celom prozoru